

Уважаеми колеги,

Празничен ден е.

Подобава да изречем традиционно народно благопожелание:

„Да си жив на баща си и майка си!

Да си живо

Да си вековито

Да си умно

Да си учено, преучено

Даскал да станиш“

Та кое е най-голямата ценност за народа ни след живота? - учението, знанието.

Тревожен ден е.

Подобава да изречем и традиционна народна клетва:

„Бог да ни пази от сиромашия и от простотия“.

Битието ни от миналия 24-и май насам се люшка между двете.

Сиромашията не ни дава да вдигнем глава – достойнството не ни дава да я склоним.

Ще рекат – защо ни е достойнство? –от него полза няма – има само вреда. Но то ни е нужно – ако не на нас, то на България.

Ще го загубим, ако безропотно търпим нетърпимото.

Признавам – обезверил се бях.

Докога усилия, докога опити да пробиеш непробиваемата в своето самодоволство стена; отчаял се бях от въздигането на всеобщото опростачване на пиедестал.

Но преди два дни прочетох писмо на Антоан дьо Сент Екзюпери.

Последното му писмо.

Обезверено.

Защото неговото поколение нямало човешко съдържание, духовен живот - било само едно стадо.

Но и със страстната цел - „да се върне на хората духовната същност. Духовното безпокойство“.

Месец след като пише тези редове остаряващият малък принц излита в последния си полет, дава живота си за поколението, което осъжда.

Та не случайно се събираме тук всеки 24-и май. И повтаряме, че образованието и науката са важни.

Слаба е надеждата да убедим някои политици. Защото знаем, че този, който не иска да чуе, не чува. Както се казва в евангелието от Матей «сърцето на тия човеци е закоравяло и с уши тежко слушат и затворили са очите си, за да не би някога със очи да видят и с уши да чуят и със сърце да разберат

Събираме се, защото е празник. Напрегнали поглед да видим бъдното, не тези или онези избори, било те местни, президентски или национални.

Защото това е нашият празник.

Не на тези, които искат да обърнем знанието в стока, в повече пържоли едва ли не.

Преди седмица само, в същата тази зала, лауреатът на Нобеловата награда за литература Орхан Памук ни призова да не сме затворници на историята.

Но нека да не сме затворници и на днешния, не особено радостен ден. Защото образованието и науката са бизнес на бъдещето. Резултатът от него е трудно обозрим – няма как да замаем публиката с черния асфалт на магистралата. Но без това, което правим днес, утрешният ден няма да дойде.

Не ни плаши кризата. Българинът е свикнал да живее във взаимно припокриващи се кризи. Искаме обаче да гледаме в бъдещето.

Празнуваме, защото дори и в това тежко време, за година само, в залите на Университета се случват към две хиляди събития – от национални и международни научни конференции, представяне на книги, дискусии по културни и политически теми, театрални постановки, изложби, та и вечер на националната кухня на стотиците ни чужди студенти. Може и да съм пристрастен, но мисля, че няма друга институция у нас, която така яростно да се противопоставя на лесните мисли, на храносмилателните идеи.

Празнуваме, защото тук са хора, които защитават не идеята за дипломата за висше образование като ваучер за по-висока заплата, а идеята за знание, което ще въздигне цялото общество, не само индивида.

Не трябва да губим вярата си в тази идея. Защото ако и нея загубим – всичко сме загубили.

Тук са хора, които споделят думите на Иво Андрич: „...нашата съдба на земята е единствено да се борим с покварата, смъртта и изчезването и човек е длъжен да издържи в тая борба и тогава, когато няма никакви изгледи”.

Хора, които успешно печелят европейски проекти. Само един от тях в последните месеци – на ХФ - е за седем и половина мил. лв. Но не искаме да примижаваме умилително щом някой заговори за „усвояване на европейски фондове“. Защото ние вече сме си ги платили. С усилията на десетки хиляди наши млади сънародници, обучени от седящите в тази зала и от хиляди колеги от цялата страна, труд вложен за напредъка на Западна Европа. Млади сънародници, прогонени от безхаберieto на управниците ни, за да отваряме човка сега в опит да уловим европейските трохички.

Защо се връщаме към наивните стихове на Стоян Михайловски?
Защото в тях той разчупва букаите на миналото, които ни обричат на вечно ситнещи малки крачки. Гледа в бъдещето.

Защото знанието винаги гледа в бъдещето.

Понякога ми се струва, че газим в лепкава кал. Омръзва ми мъчително да вадя крака от нея. Но в кал са газили и строителите на космодрума в Байконур и тези в Кейп Канаверал. Месили са калта с краката си, вперили поглед в звездите. Както казва абатът брат Толозани още през Средновековието

„Тези неща наизуст запомни:

Знаещият звездите покори“.

Честит празник, знаещи сестри и братя!